

**ХОЧЕШ ЗАХИСТИТИ
СВОЇ ПРАВА –
СТВОРЮЙ
ПРОФСПІЛКУ!**

В єдності наша сила!

Київ – 2024

Публікацію підготовлено за підтримки Проєкту МОП «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні», що фінансується Міністерством закордонних справ Данії.

Дисклеймер

Найменування, які використовуються у публікаціях МБП, відповідають практиці ООН, а подані в них матеріали не означають відображення будь-якої точки зору Міжнародного бюро праці на легальний статус країни, регіону чи території або їх влади, а також демаркації їхніх кордонів.

За погляди, відображені в опублікованих авторських статтях, дослідженнях та в інших матеріалах, відповідають виключно їхні автори, а публікація не означає погодження з цими поглядами з боку Міжнародного бюро праці.

Посилання на найменування фірм чи комерційних продуктів або процесів не означає їх схвалення з боку Міжнародного бюро праці, відсутність згадування певної фірми, комерційного продукту чи процесу не свідчить про їх несхвалення.

Ідея, відповідальний за випуск: Євген Драп'ятий, заступник Голови Федерації профспілок України

Підготувала: Тамара Маценко, заступниця керівника департаменту профспілкового руху та зв'язків з громадськими організаціями Федерації профспілок України

ЗМІСТ

1. Замість вступу або причини створення профспілки як власної організації захисту трудових прав працівників.....	4
2. Орієнтовний порядок утворення первинної профспілкової організації.....	7
3. Кроки зі створення первинної профспілкової організації.....	9
4. Зразок протоколу Установчих зборів.....	12
5. Державна реєстрація профспілкової організації.....	16
6. Примірне Положення про первинну профспілкову організацію.....	17

ЗАМІСТЬ ВСТУПУ

причини створення профспілки як колективної організації захисту трудових прав працівників

Не усі люди мають хист бути підприємцями, бізнесменами, не усі мають достаток чи багатство, яке їм дісталось чи вони успадкували.

Більшість громадян здобувають «хліб насущний» своєю працею, щоб утримувати сім'ю, допомагати Збройним Силам України та усім воїнам у захисті країни від російської окупаційної терористичної війни. Внаслідок вчинення росією геноциду українського народу багато наших громадян залишилося без житла, роботи та без засобів до існування.

Праця – єдиний захист від зубожіння і поневірянь, а також вагомий особистий внесок у здобуття перемоги над рашистами. Але сьогодні внаслідок російських бомбардувань і ракетних обстрілів зруйновано і знищено росією сотні підприємств і тисячі установ та організацій, нажаль немає достатньої кількості робочих місць які гідно оплачуються. Тому багато працівників влаштовуються на роботу без офіційного оформлення трудових відносин (тіньова, неформальна зайнятість) або ідуть на роботу із низькою оплатою праці чи на рівні мінімальної

зарплати. У подальшому таке працевлаштування не гарантує працівнику соціального захисту, це стає причиною невиплат «лікарняних», низького рівня пенсії та інших соціальних виплат, оскільки не сплачуються податки до бюджету та соціальних фондів. Держава недоотримує кошти на Збройні Сили України.

Нерідко працівнику встановлюють ненормовану тривалість робочого тижня замість законодавчо встановлених 40 годин, відпустку лише на 14 днів, що вдвічі менше ніж гарантовано законодавством, час хвороби не завжди оплачується, отримані на виробництві травми не фіксуються і не оформлюються актом про нещасний випадок, що позбавляє працівника відповідних виплат з боку роботодавця або ж працівника звинувачують у цьому. За будь-які упущення в роботі роботодавець може самостійно накласти на працівника штраф, що суперечить нормам законодавства, скорочення чи звільнення здійснюються працедавцем одноособово.

Як діяти працівнику у такій ситуації, щоб захистити себе від незаконних дій роботодавця?

Можна звернутися за за-

хистом своїх прав до центрів правової допомоги або суду, найнявши адвоката. Але це все потребує значних фінансових витрат, бо протидіяти роботодавцю складно. Він має більше фінансових можливостей, на нього працюють «дорогі» адвокати, які відстоюють його інтереси.

Захистити безкоштовно свої трудові права можна через організацію колективного захисту, якою Є ПРОФСПІЛКА.

Статтею 36 Конституції України громадянам держави гарантовано право на участь у професійних спілках з метою захисту своїх трудових та соціально-економічних прав та інтересів. Право на об'єднання та захист прав також гарантоване міжнародними конвенціями і рекомендаціями МОП, деклараціями ООН, які ратифіковані Україною, директивами ЄС та вітчизняним законодавством тощо.

Українські працівники, які об'єдналися у профспілкові організації, територіальні профоб'єднання та у всеукраїнські професійні спілки, в своїй діяльності керуються Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». Професійні спілки створюються громадянами України самостійно без будь-якого дозволу. Держава не здійснює контролю за діяльністю профспілок. Контроль за діяльністю її керівних (виборних) органів здійснюють контрольно-ревізійні комісії, обрані в профспілковій організації самими членами профспілки.

Держава визнає профспілки повноважними представниками працівників і захисниками їх трудових, соціально-економічних прав та інтересів, співпрацює з профспілками в їх реалізації, сприяє профспілкам у встановленні ділових партнерських взаємовідносин з роботодавцями та їх об'єднаннями.

Роботодавці не вправі втручатися у статутну діяльність профспілок.

Членами профспілки можуть бути особи, які працюють на підприємстві, в установі, організації незалежно від форм власності і видів господарювання, у фізичної особи, яка використовує найману працю, особи, які забезпечують себе роботою самостійно, особи, які навчаються в навчальному закладі.

Громадяни України вільно обирають профспілку, до якої вони бажають вступити.

На підприємстві може бути створено первинну профспілку, яка керується власним статутом (положенням) або ж первинну організацію вже існуючої всеукраїнської профспілки. У цьому випадку їй не треба виробляти свій статут, бо вона вправі користуватися статутом всеукраїнської профспілки, у якому є спеціальний розділ «первинна профспілкова організація». При цьому вона залишається самостійною у прийнятті рішень, у тому числі і щодо використання своїх профспілкових коштів. Всеукраїнська профспілка надасть практичну допомогу ново-

створюваній організації, навчить працювати з роботодавцем в укладенні колективного договору, у відстоюванні прав працівників, як членів профспілки.

Профспілки, їх організації є юридичними особами та мають статус неприбуткових організацій. Вони володіють своїми печатками, штампом, розрахунковим рахунком у банку та мають здійснити заходи з державної реєстрації як різновид громадського формування.

Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» порядок створення профспілок та організацій профспілок не визначено. У статті 6 Закону лише зазначено, що громадяни України мають право на основі вільного волевиявлення без будь-якого дозволу створювати профспілки.

У Законі України «Про громадські об'єднання», який може

бути застосований до профспілок як до громадських організацій, у статті 9 зазначено, що утворення громадського об'єднання здійснюється на установчих зборах його засновників та оформлюється протоколом.

Тому вважаємо доцільним запропонувати нашим громадянам, працівникам, які бажають захистити свої права, низку практичних рекомендацій як створити профспілкову організацію, як правильно оформити відповідні документи, зареєструватися в органах юстиції і колегіально, командою захищати свої трудові, соціальні та економічні права.

Крім того, подаємо Типове Положення про первинну профспілкову організацію, яке стане в нагоді в процесі діяльності профспілкової організації.

Євген ДРАП'ЯТИЙ,
заступник Голови ФПУ

ОРІЄНТОВНИЙ ПОРЯДОК УТВОРЕННЯ ПЕРВИННОЇ ПРОФСПІЛКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

1. Працівники, які виявили бажання створити профспілкову організацію на підприємстві, утворюють ініціативну групу (організаційний комітет) з підготовки та проведення установчих зборів (конференції), яка за необхідності проводить попередні переговори з вищим органом спорідненої профспілки щодо можливого приєднання до неї.

2. Рішення про створення первинної профспілкової організації та приєднання її до всеукраїнської профспілки приймається установчими зборами. Якщо профспілкова організація утворюється із осіб, які до того не були членами профспілки, прийом до профспілки здійснюється установчими зборами (конференції) на підставі поданих особистих заяв працівників. (зразок протоколу додається).

3. Збори обирають також керівні (виборні) органи профспілкової організації: профспілковий комітет (в організаціях чисельністю понад 15 осіб) чи профспілкового організатора (в нечисленних організаціях до 15 осіб), а також ревізійну комісію (для здійснення контролю за фінансовою діяльністю в профспілковій організації, бо державний контроль не здійснюється).

4. Про прийняте рішення щодо входження профспілки до певної всеукраїнської профспілки повідомляється вищий виборний орган територіальної організації профспілки (райком, міськком, обком), а де такого немає – центральний виборний орган профспілки (Центральний комітет, Центральна рада тощо).

Вищий орган профспілки приймає рішення про прийом нової профспілкової організації та надає їй низку документів, які надобляться їй при здійсненні державної реєстрації. Державна реєстрація – це засвідчення факту створення або припинення будь-якої юридичної особи шляхом внесення записів до Єдиного державного реєстру. Первинна профспілкова організація за місцем свого знаходження має надіслати реєструючому органу (як правило це місцеве управління юстиції) перелік відповідних документів, на підставі яких цю профспілкову організацію включають до Реєстру громадських формувань. (Конкретний перелік таких документів можна знайти у реєстратора).

Профспілкова організація водночас письмово повідомляє роботодавця про створення первинної профспілкової організації на підприємстві, установі, орга-

нізації. Вона самостійно виготовляє штамп і печатку (дозвіл на це нині не потрібний), відкриває розрахунковий рахунок у банку.

З метою спрощення фінансової звітності, нечисленна пер-

винна профспілкова організація може здійснювати фінансові операції також через розрахунковий рахунок вищого профспілкового органу (райкому, обкому).

КРОКИ ЗІ СТВОРЕННЯ ПЕРВИННОЇ ПРОФСПІЛКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

1 КРОК

Створення **ініціативної групи** з підготовки установчих зборів. Попередні консультації зі спорідненою всеукраїнською профспілкою (її територіальною організацією) щодо входження до її складу. Наявність не менше 3-х осіб, які бажають вступити до профспілки.

2 КРОК

Проведення **установчих зборів** з порядком денним:

1) Про обрання головуючого та секретаря установчих зборів;

2) Про мету установчих зборів та створення профспілкової організації підприємства;

3) Про входження профспілкової організації підприємства до складу всеукраїнської профспілки (назва профспілки);

4) Про прийом працівників до профспілки;

5) Про визнання Статуту всеукраїнської профспілки (назва);

6) Про обрання керівних органів профспілкової організації:

– членів профкому та голови профкому (чи профспілкового організатора);

– ревізійної комісії профорганізації (для контролю за витрачанням профспілкових коштів, адже державний контроль над профспілками не здійснюється).

7) Про визначення особи, яка має право представляти первинну профспілкову організацію підприємства Профспілки (назва) при здійсненні легалізації/державної реєстрації.

3

КРОК

Звернення до всеукраїнської профспілки (її територіальної організації) щодо прийняття профспілкової організації підприємства до її складу.

4

КРОК

Державна реєстрація профспілкової організації підприємства *(яка здійснюється в державних структурах при управлінні юстиції)* та внесення профспілкової організації до переліку громадських формувань.

5

КРОК

Отримання витягу про включення профспілкової організації підприємства до Реєстру громадських формувань.
Інформування роботодавця про створення профспілкової організації.

6

КРОК

Реєстрація профспілкової організації в податковому органі (доходів та зборів) та в інших органах.

7

КРОК

Виготовлення печатки та штампу профспілкової організації.

8

КРОК

Відкриття **розрахункового рахунку** в банку (або субрахунку у вищому профспілковому органі).

Зразок (орієнтовний)

ПРОТОКОЛ Установчих зборів (конференції)

від _____ 202__ року
(місце проведення) _____

Присутні: (Прізвище І.Б.)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

(список присутніх додається)

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Про обрання головуючого та секретаря установчих зборів;
2. Про мету установчих зборів та створення профспілкової організації підприємства;
3. Про входження профспілкової організації підприємства до складу всеукраїнської профспілки (назва профспілки);
4. Про прийом працівників до профспілки;
5. Про визнання Статуту всеукраїнської профспілки (назва);
6. Про обрання керівних органів профспілкової організації:
 - членів профкому та голови профкому;
 - ревізійної комісії профорганізації
7. Про визначення особи, яка має право представляти первинну профспілкову організацію підприємства Профспілки (назва) при здійсненні легалізації/державної реєстрації

РОЗГЛЯД ПИТАНЬ ПОРЯДКУ ДЕННОГО.

СЛУХАЛИ: Про обрання головуючого та секретаря Установчих зборів.

ПОСТАНОВИЛИ: Обрати Головуючим на Установчих зборах (П.І.Б.....)

Обрати Секретарем Установчих зборів (П.І.Б.....)

Уповноважити Головуючого на Установчих зборах (П.І.Б.....) та Секретаря Установчих зборів (П.І.Б.....) підписати протокол Установчих зборів.

ГОЛОСУВАЛИ: одноголосно

Рішення прийнято.

СЛУХАЛИ: Про мету Установчих зборів та створення профспілкової організації (назва підприємства), як організаційної ланки всеукраїнської Профспілки працівників... її назви та місцезнаходження

П.І.Б. зазначив, що МЕТОЮ установчих зборів (конференції) є створення первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі, організації (назва) для представлення інтересів та захисту соціально-економічних, трудових прав і інтересів членів профспілок. Запропонував створити профспілкову організацію на підприємстві заради захисту трудових прав її працівників з наступною назвою... як організаційної ланки всеукраїнської Профспілки працівників... та її місцезнаходженням за адресою...

Заяви на вступ до профспілки подали.... працівників.

ПОСТАНОВИЛИ: Створити первинну профспілкову організацію на підприємстві, в установі, організації як організаційну ланку всеукраїнської Профспілки працівників..., основною метою діяльності якої буде здійснення представництва та захист трудових, соціально-економічних та прав і інтересів членів профспілки, та легалізувати її (здійснити державну реєстрацію) у встановленому законодавством порядку.

Установчі збори мають право прийняти працівників до профспілки відповідно поданих заяв.

Повна назва профспілкової організації...

Скорочена назва профспілкової організації...

Голосували одноголосно (або інші результати).

Рішення прийнято.

СЛУХАЛИ: Про входження профспілкової організації підприємства до складу всеукраїнської профспілки (конкретна назва профспілки).

Член ініціативної групи (П.І.Б.) повідомив зборам, що проведено попередні переговори з керівництвом профспілки (конкретна назва всеукраїнської профспілки) щодо входження профспілкової організації підприємства до її складу, як такої, що об'єднує працівників споріднених професій та досягнуто згоди на це.

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Первинній профспілковій організації підприємства (назва) подати заяву на вступ до складу всеукраїнської профспілки (конкретна назва профспілки).

ГОЛОСУВАЛИ: одноголосно (або інші результати голосування).

Рішення прийнято.

СЛУХАЛИ: Про визнання Статуту всеукраїнської профспілки (назва);

П.І.Б. ознайомив присутніх з положеннями Статуту всеукраїнської Профспілки працівників....та закликав визнати цей Статут, прийняти його для керівництва діяльністю профспілкової організації та діяти на підставі цього статуту

ПОСТАНОВИЛИ: Визнати Статут всеукраїнської Профспілки працівників...., прийняти його для керівництва діяльністю первинної профспілкової організації підприємства....та діяти на підставі цього статуту

ГОЛОСУВАЛИ: одноголосно (або інші результати голосування).

Рішення прийнято

СЛУХАЛИ: При прийом в члени профспілки.

П.І.Б. повідомив, що надійшли заяви від...працівників підприємства щодо прийняття їх в члени профспілки

ПОСТАНОВИЛИ:

Прийняти...(вказуються П.І.Б.) у члени Профспілки працівників...

ГОЛОСУВАЛИ: одноголосно (або інші результати голосування).

Рішення прийнято

СЛУХАЛИ: Про обрання керівних (виборних) профспілкових органів.

Член ініціативної групи (П.І.Б.) запропонував обрати до складу профспілкового комітету 3 осіб: (П.І.Б.). *(у профорганізаціях членів профспілки можна обрати одного профспілкового організатора та його заступника)* та ревізійну комісію профспілкової організації із 3 осіб (конкретні кандидатури). Вибори провести відкритим голосуванням.

Інших пропозицій не надійшло.

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Вибори профспілкового комітету і ревізійної комісії провести відкритим голосуванням.

ГОЛОСУВАЛИ: одноголосно (або інші результати голосування).

2. Обрати до складу профспілкового комітету таких осіб: (П.І.Б.)

ГОЛОСУВАЛИ: одноголосно (або інші результати голосування).

3. Обрати ревізійну комісію профспілкової організації підприємства у такому складі: (П.І.Б.)

ГОЛОСУВАЛИ: одноголосно (або інші результати голосування).

4. Головою профспілкової організації та головою профкому обрати (П.І.Б.)

ГОЛОСУВАЛИ: одноголосно (або інші результати голосування).

Рішення прийнято.

СЛУХАЛИ: Про визначення особи, яка має право представляти профспілкову організацію підприємства для здійснення реєстраційних дій.

П.І.Б. запропонував уповноважити голову профкому (П.І.Б.)... представляти інтереси профспілкової організації підприємства (повна назва) всеукраїнської Профспілки працівників... при здійсненні реєстраційних дій.

ПОСТАНОВИЛИ:

Уповноважити голову профкому (П.І.Б.)... представляти інтереси профспілкової організації підприємства (повна назва) всеукраїнської Профспілки працівників... представляти інтереси профспілкової організації підприємства (повна назва) всеукраїнської Профспілки працівників... та здійснити державну реєстрацію профспілкової організації.

ГОЛОСУВАЛИ: одноголосно (або інші результати голосування).

Рішення прийнято.

Головуючий на Установчих зборів

Прізвище, ім'я, по батькові

Підпис

Секретар Установчих зборів

Прізвище, ім'я, по батькові

Підпис

Протокол Установчих зборів має бути пронумерований і прошитий, завірений підписами головуючого і секретаря зборів.

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ПРОФСПІЛКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

До органу, який здійснює державну реєстрацію подається перелік матеріалів, визначених у статті 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» та заповнюється заява (форма 4). Зразок її заповнення міститься серед методичних матеріалів державного органу, який здійснює державну реєстрацію.

При здійсненні реєстраційних дій щодо профспілкової організації слід узяти до уваги, що додатками до протоколу установчих зборів мають бути:

- перелік осіб, які брали участь у зборах (він має містити: прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, підпис особи, яка брала участь у зборах;

- відомості про особу (П.І.Б.), уповноважену представляти первинну профспілкову організацію підприємства... всеукраїнської Профспілки працівників... (вони мають містити дані про дату його народження, ідентифікаційний код платника податку, № телефону чи інші засоби зв'язку);

- відомості про керівні (виборні) органи первинної профспілкової організації підприєм-

ства... всеукраїнської Профспілки працівників... (вони також мають містити дані про дату народження кожного члена профкому та його голови, ідентифікаційний код платника податку, посаду в профкомі (член профкому+ голова профкому), № телефону чи інші засоби зв'язку).

Кожну з цих відомостей має підписати Головуючий та Секретар Установчих зборів й проставити дату.

До відповідного управління юстиції подається також повідомлення про заснування та належність профспілкової організації підприємства ... до всеукраїнської Профспілки працівників... за підписом голови профспілкової організації та секретаря.

Про правильність заповнення заяви (форма №4) на державну реєстрацію профспілкової організації як юридичної особи та інших матеріалів новоствореної профспілкової організації, які слід подати для її державної реєстрації бажано попередньо проконсультуватися у відповідному управлінні юстиції.

ПРИМІРНЕ ПОЛОЖЕННЯ

про первинну профспілкову організацію – організаційну ланку всеукраїнської профспілки – членської організації ФПУ

1. Загальні положення

1.1. Первинна профспілкова організація є добровільним об'єднанням членів профспілки за місцем роботи або навчання, які, як правило, працюють на одному підприємстві, в установі, організації незалежно від форм власності і видів господарювання чи у фізичної особи, яка використовує найману працю, особи, які забезпечують себе роботою самостійно, особи, які навчаються в одному навчальному закладі (далі – на підприємстві, в установі, організації).

1.2. Первинна профспілкова організація створюється відповідно до статуту всеукраїнської профспілки при наявності не менше 3 осіб, які виявили бажання утворити первинну профспілкову організацію або самостійна профспілка зі статусом первинної відповідно до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

1.3. Рішення про створення первинної профспілкової організації приймається зборами

(конференцією) членів профспілки або осіб, які бажають утворити організацію. При створенні профспілки прийом до неї здійснюється установчими зборами.

Збори також приймають рішення про входження профспілкової організації до певної всеукраїнської профспілки.

Про прийняте рішення повідомляється виборний орган територіальної організації профспілки, а там, де її немає – вищий виборний орган профспілки.

1.4. Рішення про включення первинної організації до складу всеукраїнської профспілки приймається відповідним виборним органом територіальної організації профспілки, а там, де її немає – вищим виборним органом профспілки, уповноваженим її статутом, у місячний термін після надходження документів.

Одночасно з прийняттям рішення про входження первинної організації до складу всеукраїнської профспілки приймається рішення про її включення

до переліку організаційних ланок цієї профспілки, а також до складу територіальної організації профспілки (при наявності такої організації).

Первинній профспілковій організації видається копія рішення або витяг з нього про її належність до всеукраїнської профспілки.

1.5. Первинна профспілкова організація повідомляє про свою належність до певної всеукраїнської профспілки територіальний орган державного реєстру юридичних осіб, який включає цю профспілкову організацію до реєстру громадських організацій. Якщо первинна профспілка створюється ініціативною групою самостійно, то після проведення Установчих зборів готує документи до органу державної реєстрації відповідно до норм статті 17 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

Первинна профспілкова організація (первинна профспілка) також письмово повідомляє про це роботодавця.

1.6. Первинна профспілкова організація керується у своїй діяльності Конституцією України, Законом України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності”, законодавством України, статутом профспілки, цим Положенням, рішеннями профспілкових органів.

1.7. Первинна профспілкова організація:

1.7.1. Незалежна у своїй діяльності від роботодавців, органів державної влади й місцевого самоврядування, політичних партій, інших громадських організацій, їм не підзвітна та не підконтрольна;

1.7.2. Будує відносини з роботодавцями, органами державної влади й місцевого самоврядування, політичними партіями, іншими громадськими організаціями на основі принципів соціального партнерства, самостійності, взаєморозуміння, дотримання норм законодавства та договорів.

1.8. Первинна профспілкова організація самостійно організовує свою роботу, з метою представництва й захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки визначає напрями своєї діяльності, виходячи з повноважень, передбачених законодавством України, статутних завдань профспілки, рішень вищих за підпорядкуванням профспілкових органів.

У питаннях колективних інтересів первинна профспілкова організація здійснює представництво та захист інтересів працівників підприємства, установи, організації незалежно від їх членства в профспілці.

У питаннях індивідуальних прав та інтересів своїх членів профспілки первинна проф-

спілкова організація здійснює їхнє представництво й захист у порядку, передбаченому законодавством і статутом профспілки.

1.9. У первинній профспілковій організації за рішенням профспілкового комітету можуть створюватися цехові (у структурних підрозділах підприємства, установи, організації) профспілкові організації, профспілкові групи тощо. Їх функції та повноваження, якщо вони не передбачаються статутом профспілки, затверджуються профспілковим комітетом.

1.10. Статут всеукраїнської профспілки може містити спеціальний розділ «Первинні профспілкові організації» чи у межах повноважень, визначених статутом, вищий виборний орган профспілки може затверджувати Положення про первинну профспілкову організацію як організаційну ланку профспілки.

2. Органи первинної профспілкової організації

2.1. Найвищим органом первинної профспілкової організації є **профспілкові збори (конференція)**, періодичність проведення яких встановлюється статутом профспілки, але не рідше одного разу на рік. Про дату, місце проведення зборів (конференції) та порядок денний члени профспілки сповіщаються не пізніше як за 10 днів до встановленого терміну,

якщо статутом профспілки не обумовлено інше.

2.2. Профспілкові збори (конференція) скликаються профспілковим комітетом (профформатором) за своєю ініціативою чи на вимогу більш як третини членів профспілки, які перебувають на обліку в первинній профспілковій організації, або за пропозицією вищого органу профспілки.

2.3. Норма представництва та порядок обрання делегатів на профспілкову конференцію визначаються профспілковим комітетом відповідно до норм статуту профспілки або самостійно, якщо статут не містить такої норми.

2.4. Профспілкові збори вважаються правомочними, якщо в їх роботі бере участь більш як половина членів профспілки, які об'єднані цією первинною організацією.

Профспілкова конференція вважається правомочною, якщо в її роботі беруть участь не менше 2/3 делегатів при умові, що інше не передбачено статутом профспілки.

2.5. Рішення профспілкових зборів (конференції) приймаються більшістю голосів членів профспілки, делегатів конференції, присутніх на зборах (конференції), при наявності кворуму, а з окремих питань, визначених статутом профспілки, – не менш як 2/3 голосів членів профспілки, делегатів конференції.

Форму голосування (відкрито, таємно) визначають збори (конференція).

2.6. Звітно-виборні збори (конференція) проводяться з періодичністю, визначеною статутом профспілки.

У терміни, встановлені первинною профспілковою організацією або вищим керівним профспілковим органом, можуть проводитись звітні збори (конференції).

2.7. На профспілкових зборах (конференціях) для ведення поточної роботи обираються:

2.7.1. У профспілковій групі – профгрупорг, його заступник (заступники);

2.7.2. У цеховій профспілковій організації – цеховий комітет (профбюро);

2.7.3. У первинній профспілковій організації – профспілковий комітет і ревізійна комісія;

2.7.4. У нечисленних первинних профспілкових організаціях (до 15 осіб), де не створюються виборні органи, – профспілковий організатор або інший профспілковий представник (довірена особа), який діє в межах прав, наданих йому Законом України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” та статутом профспілки.

2.8. Терміни повноважень профгрупорга, профорганізатора, профспілкового представника (довіреної особи), цехового комітету (профбюро),

профспілкового комітету визначаються відповідно до норм статуту профспілки профспілковими зборами (конференцією).

2.9. Відповідно до статуту профспілки голова профкому, його заступники можуть обиратися профспілковими зборами (конференцією) або профспілковим комітетом. Якщо статутом профспілки не визначено порядок обрання керівників виборних органів, то рішення з цього питання приймають профспілкові збори (конференція). **Голова профкому одночасно є головою первинної профспілкової організації.**

2.10. Дострокові вибори профкому, голови профкому, його заступників, профорганізатора, профспілкового представника (довіреної особи) проводяться відповідно до підстав і порядку, визначених статутом профспілки.

2.11. Профспілкові збори (конференція):

2.11.1. Визначають пріоритетні напрями діяльності первинної профспілкової організації;

2.11.2. Приймають рішення про прийняття до профспілки нових членів та виключення з неї, якщо цих повноважень не передано цеховій профспілковій організації, профспілковій групі, профспілковому комітету;

2.11.3. Заслуховують і обговорюють звіти профспілкового

комітету, профорганізатора, профспілкового представника (довіреної особи) і дають оцінку їхній роботі, а також звіт ревізійної комісії, який схвалюється;

2.11.4. Обирають профспілковий комітет, профорганізатора, профспілкового представника (довірену особу);

2.11.5. Обирають ревізійну комісію;

2.11.6. Обирають делегатів на конференцію (з'їзд) вищої за статусом організації профспілки згідно з нормами представництва та порядком, затвердженими відповідним вищим профспілковим органом;

2.11.7. Обирають (делегують) представників до вищого профспілкового органу, якщо статутом профспілки передбачено формування його за принципом прямого делегування;

2.11.8. Розглядають і затверджують бюджет первинної профспілкової організації;

2.11.9. Заслуховують звіти роботодавця та профспілкового комітету про дотримання норм законодавства;

2.11.10. Приймають рішення про входження до певної всеукраїнської профспілки, про припинення діяльності, ліквідацію первинної профспілкової організації;

2.11.11. Розглядають інші питання діяльності первинної профспілкової організації;

2.11.12. Можуть делегувати окремі свої повноваження

профспілковому комітетові, цеховим профспілковим організаціям, профгрупам.

2.12. У період між профспілковими зборами (конференціями) первинна профспілкова організація здійснює свої повноваження через обраний нею орган – профспілковий комітет (профком), а в організаціях, де не створюються виборні органи, – профорганізатора або профспілкового представника (довірену особу).

2.13. Засідання профкому, якщо інше не передбачено статутом профспілки, проводяться в міру необхідності, але не рідше як один раз на квартал. Засідання вважається правомочним, якщо в ньому бере участь більше половини членів профкому.

2.14. Рішення профкому вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини членів профкому, присутніх на засіданні, при наявності кворуму.

2.15. Керівник підприємства, установи, організації (роботодавець) не може обиратись до складу профкому первинної профспілкової організації.

2.16. Для здійснення представництва й захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки профком:

2.16.1. Здійснює представництво й захист трудових і соціально-економічних прав та

інтересів працівників у відносинах з роботодавцями, органами влади, місцевого самоврядування, в суді;

2.16.2. Організовує ведення колективних переговорів, укладає колективний договір і контролює його виконання.

З цією метою:

- збирає та узагальнює позиції членів профспілки, бере участь у підготовці проекту колективного договору або самостійно готує його, організовує обговорення проекту в усіх підрозділах підприємства, установи, організації;

- разом з роботодавцем на рівноправній основі створює комісію для ведення колективних переговорів, при необхідності – узгоджувальну комісію для врегулювання розбіжностей у ході переговорів, надає експертну, консультативну та іншу допомогу своїм представникам на переговорах;

- при наявності на підприємстві, в установі, організації інших профспілкових організацій ініціює створення спільного представницького органу профспілок пропорційно до кількості членів профспілок, яких вони об'єднують, для ведення переговорів і розробки проекту колективного договору;

- спільно з роботодавцем організовує проведення зборів (конференцій) працівників підприємства, установи, організації (трудового колективу) для

схвалення проекту колективного договору, за дорученням зборів (конференцій) укладає колективний договір і здійснює контроль за його виконанням;

- звітує про виконання колективного договору на зборах (конференцій) працівників підприємства, установи, організації;

- при порушенні роботодавцем умов колективного договору надсилає йому подання про усунення порушень. У разі відмови в усуненні цих порушень або недосягненні згоди у зазначений термін оскаржує неправомірні дії або бездіяльність посадових осіб до суду;

2.16.3. Разом з роботодавцем вирішує питання:

- про запровадження, перегляд чи зміну норм праці;

- оплати праці працівників підприємства, форм і систем оплати праці, розцінок, тарифних сіток, схем посадових окладів, умов запровадження та розмірів надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних виплат;

- робочого часу і часу відпочинку, погоджує графіки змінності та надання відпусток, запровадження підсумованого обліку робочого часу, дає дозвіл на проведення надурочних робіт, робіт у вихідні дні тощо;

- соціального розвитку підприємства, поліпшення умов праці, матеріально-побутового,

медичного обслуговування працівників;

- бере участь у вирішенні соціально-економічних питань, визначенні та затвердженні переліку і порядку надання працівникам соціальних пільг;

- бере участь у розробці правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства, установи, організації.

2.16.4. Представляє інтереси працівників за їх дорученням при розгляді трудових індивідуальних спорів та у колективному трудовому спорі, сприяє його вирішенню, організовує надання членам профспілки безкоштовної правової допомоги, запрошує при необхідності за рахунок коштів профорганізації кваліфікованих юристів;

2.16.5. Приймає рішення про вимогу до роботодавця розірвати трудовий договір (контракт) з керівником підприємства, установи, організації, якщо він порушує законодавство про працю, про охорону праці, ухиляється від участі в переговорах щодо укладання або зміни колективного договору, не виконує зобов'язань за колективним договором;

2.16.6. Дає згоду або не погоджується на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з працівником у випадках і порядку, передбачених законодавством;

2.16.7. Бере участь у розробці заходів щодо попере-

дження безробіття серед працівників підприємства, установи, організації, стимулювання створення нових робочих місць, професійної підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації працівників; здійснює контроль за своєчасним наданням роботодавцем інформації про ліквідацію, реорганізацію підприємства, зміну форми власності або часткове призупинення виробництва, що тягнуть за собою скорочення чисельності або штату працівників, погіршення умов праці; проводить консультації з роботодавцем щодо вжиття заходів для запобігання звільненням чи зведенню їх кількості до мінімуму або пом'якшенню несприятливих наслідків будь-якого звільнення; вносить пропозиції відповідним органам про перенесення термінів або тимчасове припинення чи відміну заходів, пов'язаних з вивільненням працівників;

2.16.8. Бере участь у розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, роботі комісії з питань охорони праці.

2.16.9. Використовує передбачене ст 28 Закону України "Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності" право на одержання інформації від роботодавця щодо результатів господарської діяльності підприємства та з інших питань соціально-економічного розвитку;

2.16.10. Здійснює громадський контроль за виконанням роботодавцем законодавства про працю та про охорону праці, за забезпеченням на підприємстві, в установі, організації безпечних і нешкідливих умов праці, виробничої санітарії, правильним застосуванням встановлених умов оплати праці, вимагає усунення виявлених недоліків.

З цієї метою:

- створює комісію профкому з питань охорони праці, яка здійснює перевірку стану умов і безпеки праці на виробництві, санітарно-побутового обслуговування, забезпечення працюючих засобами колективного й індивідуального захисту, лікувально-профілактичним харчуванням тощо;

- вимагає усунення порушень нормативних актів про охорону праці;

- разом з роботодавцем бере участь у розробці й реалізації комплексних заходів для поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, проводить перевірки їх виконання, правильного використання коштів фонду охорони праці;

- бере участь у розслідуванні нещасних випадків, професійних захворювань та аварій, у роботі комісії підприємства, установи, організації з питань охорони праці;

2.16.11. Представляє інтереси застрахованих осіб у комісії

із соціальним страхування, направляє працівникам на умовах, передбачених колективним договором працівників до оздоровчих і профілактичних закладів та іншими соціального послугами і пільгами, перевіряє організацію медичного обслуговування працівників та членів їхніх сімей;

2.16.12. Разом з роботодавцем розподіляє в установленому порядку житлову площу в будинках, збудованих за кошти або за участю підприємства, установи, організації, в гуртожитках, а також ту житлову площу, яка надається власникові в розпорядження в інших будинках, контролює житлово-побутове обслуговування працівників;

2.16.13. Здійснює контроль за підготовкою й поданням роботодавцем документів, необхідних для призначення пенсій працівникам і членам їхніх сімей; контролює надання пенсіонерам та інвалідам, які до виходу на пенсію працювали на підприємстві, в установі, організації, права користуватися нарівні з його працівниками наявними можливостями щодо медичного обслуговування, забезпечення житлом, путівками до оздоровчих і профілактичних закладів та іншими соціальними послугами й пільгами згідно з статутом підприємства, установи, організації та колективним договором;

2.16.14. Надає членам профспілки матеріальну допомогу з коштів профорганізації.

2.17. У питаннях внутрішньої та організаційної роботи профком:

2.17.1. Спрямовує свою діяльність на виконання статутних завдань, рішень зборів (конференцій) первинної профспілкової організації, вищих органів профспілки;

2.17.2. Обирає голову профкому зі свого складу, якщо це право передбачено статутом профспілки або делеговано зборами (конференцією), та заступників голови;

2.17.3. Звітує про свою діяльність перед профспілковими зборами (конференцією);

2.17.4. Приймає рішення про час і місце проведення зборів (конференцій), їх порядок денний, готує документи, які вносяться на розгляд зборів (конференцій);

2.17.5. Організовує облік членів профспілки, слідкує за дотриманням статутних норм при прийнятті до профспілки та припиненні членства в ній, визначає порядок виборів делегатів на конференцію;

2.17.6. Організовує збір і реалізацію критичних зауважень та пропозицій членів профспілки, систематично інформує їх про свою роботу; висловлює точку зору первинної профспілкової організації на актуальні проблеми в засобах інформації

підприємства, установи, організації та в інших формах пропаганди; проводить роз'яснювальну роботу серед членів профспілки щодо прав і ролі профспілки в захисті трудових і соціально-економічних прав та інтересів найманих працівників;

2.17.7. Визначає структуру первинної профспілкової організації; приймає рішення про створення (ліквідацію) профгруп, цехових профспілкових організацій відповідно до господарської структури підприємства, установи, організації;

2.17.8. За наявності письмових заяв членів профспілки про утримання профспілкових внесків з їхньої заробітної плати укладає з роботодавцем договір щодо перерахування на рахунок первинної профспілкової організації профспілкових внесків із заробітної плати (у разі відсутності цієї норми в колективному договорі);

2.17.9. Організовує виконання бюджету (кошторису) первинної профспілкової організації, щорічно звітує на профспілкових зборах (конференції) про використання коштів;

2.17.10. При наявності фінансових можливостей затверджує чисельність штатних працівників профкому і визначає розмір оплати їхньої праці згідно з встановленою в профспілці системою оплати праці; за поданням голови профкому здійснює прийняття на роботу

та звільнення з роботи штатних працівників, затверджує їх функціональні обов'язки, організовує роботу штатних працівників і профактиву.

На початку свого створення, коли профспілкова організація не є чисельною і кількість отриманих профспілкових внесків недостатньою, голова профспілкової організації, який одночасно є головою профкому виконують свої повноваження, як і інші члени профкому на громадських засадах.

2.17.11. Для вирішення оперативних питань (у численній профспілковій організації) може обирати президію, визначати її кількісний і персональний склад, повноваження, порядок роботи або вносити це питання на розгляд зборів (конференції);

2.17.12. Для здійснення своїх повноважень у разі необхідності утворює постійні комісії за напрямками роботи, визначає їх перелік, кількісний та персональний склад, повноваження й порядок роботи; якщо ж численність первинної профспілкової організації не дає змоги створити постійні комісії, то відповідальність за конкретні ділянки роботи покладає персонально на відповідних членів профкому;

2.17.13. Для організації проведення окремих заходів може утворювати тимчасові комісії та робочі групи;

2.17.14. Координує та контролює роботу цехових профспілкових організацій і профгруп, спрямовує і контролює діяльність постійних та тимчасових комісій і робочих груп;

2.17.15. Взаємодіє з діючими на підприємстві, в установі, організації виборними органами інших профспілок на основі ділового співробітництва, взаєморозуміння, інформує з цих питань членів профспілки та трудовий колектив;

2.17.16. Контролює роботу представників первинної профспілкової організації у вищих виборних органах профспілки, територіального профоб'єднання, вносить пропозиції щодо поліпшення їхньої діяльності;

2.17.17. Забезпечує своєчасне й повне перерахування передбачених відповідними рішеннями коштів вищим виборним органам профспілки для виконання статутної діяльності;

2.17.18. Бере участь у проведенні колективних профспілкових акцій, проводить відповідну організаторську й роз'яснювальну роботу в первинній профспілковій організації;

2.17.19. Організовує вивчення й поширення досвіду роботи інших профорганізацій, в т.ч. зарубіжних країн, запроваджує кращі форми роботи в практику первинної профспілкової організації;

2.17.20. Відповідно до стату-

ту профспілки та повноважень, наданих зборами (конференцією), володіє, користується й розпоряджається майном та коштами, які належать на правах власності первинній профспілковій організації;

2.17.21. Виконує інші функції, необхідні для забезпечення діяльності первинної профспілкової організації, якщо вони не є виключною компетенцією профспілкових зборів (конференції);

2.17.22. Має право своїм рішенням делегувати президії, профкому (цехкому) структурного підрозділу підприємства, установи, організації частину своїх повноважень, необхідних для регулювання трудових та соціально-економічних відносин у підрозділі.

2.18. Голова профкому:

2.18.1. Одночасно є головою первинної профспілкової організації та без довіреності представляє первинну профспілкову організацію у взаємовідносинах з іншими органами й організаціями;

2.18.2. Скликає та проводить засідання профспілкового комітету, президії (якщо її утворено), організовує підготовку необхідних матеріалів до них, підписує прийняті рішення і протоколи засідань;

2.18.3. Вносить пропозиції профкому про розподіл обов'язків між заступниками голови профкому;

2.18.4. Проводить особистий прийом членів профспілки, організовує розгляд заяв, пропозицій і зауважень, дає доручення членам профспілки з питань діяльності первинної профспілкової організації;

2.18.5. Організовує навчання профспілкового активу, його інформування та інструктування;

2.18.6. За дорученням зборів (конференції) трудового колективу підписує колективний договір, організовує контроль за його виконанням;

2.18.7. За дорученням профспілкових зборів (конференції), профспілкового комітету розпоряджається коштами первинної профспілкової організації в межах асигнувань, передбачених її бюджетом. Щорічно звітує на засіданні профкому про витрачання коштів за затвердженим кошторисом;

2.18.8. Забезпечує виконання рішень вищих за рівнем органів профспілки;

2.18.9. Подає до вищого органу профспілки звіти за встановленими формами;

2.18.10. Організовує ведення діловодства первинної профспілкової організації, забезпечує формування і збереження архіву.

2.18.11. Виконує інші функції, необхідні для забезпечення діяльності первинної профспілкової організації, якщо вони не є виключною компетенцією зборів (конференції) або профкому.

2.19. **Профорганізатор, профспілковий представник (довірена особа)** здійснюють повноваження, передбачені цим положенням для профкому та голови профкому, за винятком п.2.16.12(II абзац); 2.17.2; 2.17.7; 2.17.10; 2.17.11; 2.17.12; 2.17.14; 2.17.22; 2.18.2; 2.18.3.

2.20. **Цехові комітети (профбюро)** і їх голови організують профспілкову роботу в структурних підрозділах підприємства, установи, організації, забезпечують виконання рішень профспілкових зборів (конференцій), виборних органів профспілки.

2.21. **Профгрупорг** здійснює індивідуальну роботу серед членів профспілки, залучає їх до активної участі в роботі профорганізації, піклується про оплату їхньої праці, поліпшення умов праці, побуту та відпочинку.

2.22. Повноваження цехового комітету (профбюро) та профгрупорга визначаються профспілковим комітетом відповідно до норм статуту профспілки.

3. Кошти і майно первинної профспілкової організації

3.1. Первинна профспілкова організація може мати у власності кошти та інше майно, необхідне для здійснення її статутної діяльності, розпоряджатись ним, створювати підприємства та організації.

3.2. Джерелами формування майна первинної профспілкової організації є вступні та членські внески членів профспілки, відрахування підприємств, установ, організацій на культурно-масову і фізкультурну роботу, пожертвування громадян, юридичних осіб, пасивні доходи, інші надходження, не заборонені законодавством.

3.3. Майно первинної профспілкової організації є її колективною власністю. Воно не підлягає розподілу між членами профспілки і використовуються для виконання статутних завдань в інтересах членів профспілки.

3.4. Розмір вступних внесків і щомісячних членських внесків встановлюється статутом профспілки.

Членські профспілкові внески сплачуються готівкою або за безготівковим розрахунком із заробітної плати згідно з заявою члена профспілки. Порядок перерахувань внесків встановлюється відповідним договором профкому з роботодавцем чи на умовах, визначених колективним договором підприємства.

3.5. Первинна профспілкова організація відраховує частину внесків на статутну діяльність вищих за рівнем органів відповідно до норм статуту профспілки або рішень її керівного органу.

3.6. Кошти первинної профспілкової організації, які зали-

шаються в неї після відрахувань вищим за рівнем органам, витрачаються згідно з кошторисом, затвердженим профспілковими зборами (конференцією).

3.7. Від імені членів профспілки розпоряджання коштами, іншим майном здійснюють органи первинної профспілкової організації – профспілкові збори (конференція), профком, профорганізатор, профспілковий представник (довірена особа).

4. Ревізійна комісія первинної профспілкової організації

4.1. Водночас із виборами керівних органів первинної профспілкової організації на зборах (конференції) обирається ревізійна комісія.

Ревізійна комісія є контролюючим органом первинної профспілкової організації.

4.2. Основними напрямками діяльності ревізійної комісії є:

4.2.1. Контроль за виконання профкомом своїх повноважень відповідно до статутних норм;

4.2.2. Контроль за виконанням рішень зборів (конференцій), станом профспілкового діловодства, оперативністю розгляду звернень, скарг і пропозицій членів профспілки.

4.2.3. Контроль за формуванням і використанням коштів та майна, які знаходяться у

власності первинної профспілкової організації;

4.3. Порядок і зміст роботи ревізійної комісії визначаються Положенням, яке затверджується органом профспілки, уповноваженим її статутом.

4.4. Члени ревізійної комісії можуть брати участь у засіданнях профкому з правом дорадчого голосу. Членами ревізійної комісії не можуть бути обрані члени і штатні працівники профкому та члени керівних органів підприємства, установи, організації.

5. Право первинної профспілкової організації як юридичної особи

5.1. Первинна профспілкова організація є юридичною особою, має печатку, штамп установленого зразка, бланки, рахунків в банку.

5.2. Право юридичної особи первинна профспілкова організація реалізує через профспілковий комітет, профорганізатора, профспілкового представника (довіреної особи), що діють відповідно до Закону України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” та статуту профспілки.

6. Припинення діяльності первинної профспілкової організації

6.1. Первинна профспілкова організація може припинити свою діяльність шляхом реорганізації чи ліквідації (самороз-

пуску, примусового розпуску).

6.2. Рішення про реорганізацію чи ліквідацію (саморозпуск) первинної профспілкової організації приймається профспілковими зборами (конференцією) відповідно до статуту профспілки. Рішення зборів (конференції) вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більш як 2/3 членів профспілки, які перебувають на обліку в цій організації, або більш як 2/3 делегатів конференції.

6.3. У випадку прийняття рішення про реорганізацію чи ліквідацію (саморозпуск) первинної профспілкової організації одночасно приймається

рішення про використання майна та коштів цієї організації, що залишилися після проведення всіх необхідних розрахунків, на статутні чи благодійні цілі або ж зараховуються до державного бюджету.

6.4. Припинення діяльності первинної профспілкової організації шляхом примусового розпуску чи заборони діяльності за рішенням роботодавця, органів влади й місцевого самоврядування, політичних партій, громадських організацій не допускається. Рішення про примусовий розпуск первинної профспілкової організації може бути прийнято лише судом.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal blue dashed lines, similar to notebook paper. The top right corner has a decorative geometric design consisting of overlapping light blue and white triangles. The rest of the page is plain white with no text or other markings.

**ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ
СПІЛОК УКРАЇНИ**

**01001, м. Київ,
майдан Незалежності, 2**

www.fpsu.org.ua

E-mail: fpsu@fpsu.org.ua

